

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

MEDGYESSY FERENC

Cim:

Forrás:

Hepiabladi

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

Hely

Idő

92

Medgyessy Ferenc

"1958"

1958. 7. 22.

Medgyessy Ferenc Kossuth-díjas szobrászművész, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze július 20-án vasárnap hosszas betegség után elhunyt.

A Művelődésügyi Minisztérium és a Művészeti Tanács saját halottjának tekinti az elhunytat. Temetéséről később történik gondoskodás.

*

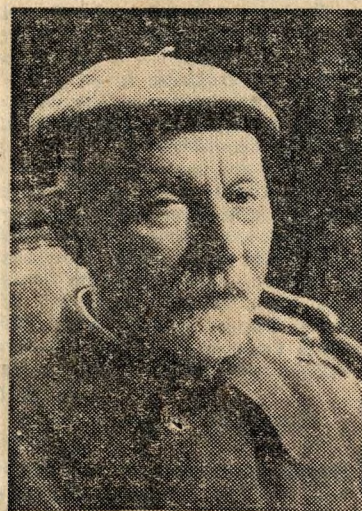
Medgyessy Ferenc halott. Munkássága, amely áthatotta a XX. századi magyar szobrászatot, a legutóbbi években százezrek kincse lett. Szobrai szocialista művelődésünk szerve, részévé váltak. Munkásságáról még keveset írtak eddig, de sokat fognak írni a jövőben. S ha nehéz is közvetlen közelből messzi távlatokra itéletet alkotni, az már ma sem kétséges, hogy Medgyessy a modern magyar képzőművészet egyik legnagyobb alakja, s a legkiválóbb magyar szobrászok egyike.

Félszázad művészetének fejlődését kell számba vennie annak, akit munkásságának alakulása foglalkoztat. Olyan félszázadot, amelynek legnagyobb részében a művész az embertelenségből keresett kiutat, s amely korszak, különösen a magyar művészet két világháború közötti történetében, alkotóként más-más módon veti fel a problémát: hogyan tudott a művész, a köze és a társadalom között egyre inkább mélyülő szakadék idején igazságot keresni, hogyan tudott műveiben tiltakozni az embertelenség, a torzítás ellen.

Medgyessy egyik legfőbb művészi érdeme, hogy mindvégig azt kereste, hogyan tudhat az ember nagyságából, szépségéből egyre többet kifejezni. Sok szobrász kortársához hasonlóan kutatta az ókori népek plasztikáját, de nem a múlthoz való visszatérést, nem formai megoldásokat keresett benne, hanem az állandóság, a marandóság kifejezésének módszerét. Az ókori Kelet szobrainak időtlenségében az embert mintegy szimbólumként ábrázoló törekvések ragadták meg, amit művésztében a Kölyökszörny (1906) fantáziájától a Pihenő lány változatainak (1911–1933) mozgással teli kockatömbjéig követhetünk.

A szobrok belső mozgásának gazdagsága különösen kifinomodott domborműveiben. A Menekülő (1909), vagy a Táncosnők (1912) alakjaiban egy-egy mozgásfolyamat gazdag ritmusa bontakozik ki; kisméretű, 1921-i domborművű Önarcképe meg a figurának és a háttér megoldásnak sajátos összeegyeztetésével jelöl művészetében új korszakot. Munkásságában a rajzok, domborművek és körplasztikák szerves egységet alkotnak. A térkompozíció és ezen belül a domborművű megoldások olyan tökéletes összehangolása, mint amilyen például

a Szoptató anya változatainál (1927 és 1932) figyelhető meg, kiteljesedik azzal a ritka szobrászi erényként jelentkező felületmin-tázással, amely minden távlati hatással, minden levegő- vagy fényárnyék effektussal számolni

tud. S ez késői műveinél nemhogy gyengülne, de állandóan fokozódik: az 1950-i Radnóti síremlékben, az 1954-i Táncosnő-változatban a szobor minden procikáját — a nagy egységen belül — gazdaggá és változatossá teszi.

Medgyessy szobrai a művészet-történet klasszikus alkotásainak mércéjével mérhetők és bárki számára megközelíthetőek. Az emberről szólnak, az emberi szépség általánosításából fakadnak: ami egyszerű és közérthető bennük, az igen bonyolult, tudatos alkotó módszernek az eredménye. Műveinek legnagyobb részében érett, felnőtt, szép testű embereket ábrázolt, s az ő különös mód-

szerével, amely a formabomlások korában a mozgásábrázolásnak a zárt tömbbel való összeegyeztetésére, a szobrászat klasszikus hagyományú anyagszerűségére törekedett. Embri szépséget teremtett olyan korban, amelynek oly sok művésze csak a torzítás fokozásában kereste az újat.

A portréábrázolás sohasem foglalkoztatta különösebben. Móricz Zsigmondról (1927 és 1955) vagy Rippl Rónai Józsefről (1952) készült portréi azért lehettek olyan kiválóak, mert nemcsak az ő legközelebbi barátait örökíti meg bennük, hanem a magyar nép kultúrájának, teremtőkészségének szimbolikussá nőtt alakjait.

Igy nőtt fel művészete a monumentális feladatokig. A Kis lovas (1915) vagy a Szent István (1943), a debreceni Déri-múzeum előtt álló négy allegorikus akt (1930), vagy az életől duzzadó, már említett síremlék-figura, mind-mind az emberi erőt és ennek marandóságát példázzák. 1933-i Magvetője a munka nemességének időtálló jelképévé növekedett szobrászatunkban.

Ma még inkább csak érezzük, mintsem hogy hitelesen elemeznünk tudnánk, hogy az európai kultúrán nevelkedett Medgyessy művészete miért annyira jellegzetesen magyar. Nemes folytatását látjuk benne mindannak, amit magyar szobrászkéz alkotott, és közvetve vagy közvetlenül közösséget érez vele a legtöbb mai magyar szobrász. Szerették művészetének következetességét, be-

csülték magas művészi etikáját, sokat, nagyon sokat tanultak műveinek szelleméből, mesterségbeli módszereiből és sejtik multhatatlan érdemét abban, hogy a modern magyar szobrászat a leane-mesebb plasztikai hagyományok alapján fejlődhetett a polgári művészet súlyos válságai közepette.

Medgyessyének élete súlyos betegségben eltelt utolsó éveiben és különösen nagyjelentőségű 1956-i gyűjteményes kiállítása óta az a jóos jutalom jutott, hogy életművét egy szocializmust építő nép a magáénak vallja. Kétszeres Kossuth-díjas, Vörös Zászló Érdemrenddel kitüntetett kiváló művésziünk volt, akinek munkái-val itthon és külföldön is állandóan és joggal büszkélkedünk. Am az életében őt ért elismerés mégsem teljes: kevés a köz-téren felállított szobra, kevés olyan műve van, amelyet állandóan láthat és csodálhat a köz-ségség. Ezt az adósságot még törlesztienünk kell: a halála okoz-ta megrendülés növelje bennünk a tetterekészséget, hogy emlékmű-veinek felállításával befejezzük azt, amit ő alkotott.

Aradi Nóra